

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2025-8-12>

УДК 338.1

Монтика Юрій Степанович

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9032-7395>

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

У цій статті розглядаються підходи до управління фінансовими потоками малих і середніх підприємств, що є важливим аспектом забезпечення їхньої стабільності та конкурентоспроможності в умовах сучасної економіки. Актуальність даної теми зумовлена необхідністю оптимізації фінансових процесів підприємств з метою забезпечення їх сталого розвитку. У дослідженні використано методи аналізу фінансових потоків, планування витрат і контролю для виявлення найкращих практик фінансового менеджменту. Отримані результати свідчать про важливість впровадження інноваційних рішень, автоматизації фінансового моніторингу та підвищення кваліфікації менеджерів. Практична цінність роботи полягає в рекомендаціях компаніям щодо ефективного управління фінансами, що сприятиме адаптації до змін у бізнес-середовищі та забезпечить фінансову стійкість. Важливим аспектом управління фінансовими потоками є оптимізація структури доходів та витрат, що дозволяє підприємствам підвищити свою ефективність та уникнути фінансових ризиків. Зокрема, особливу увагу слід приділяти аналізу грошових потоків, який дозволяє оцінити ліквідність підприємства та його здатність виконувати фінансові зобов'язання. У сучасних умовах глобалізації та цифровізації бізнес-процесів дедалі важливішою стає автоматизація обліку фінансових операцій, що сприяє підвищенню точності розрахунків та зменшенню людського фактору. Окрім цього, для забезпечення стабільного розвитку підприємств важливо впроваджувати інноваційні фінансові інструменти, такі як використання цифрових платформ для управління фінансами, аналітичних систем та програмного забезпечення для прогнозування фінансових показників. Такі рішення допомагають підприємствам вчасно реагувати на зміни в економічному середовищі та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Не менш важливим є питання управління кредитними ресурсами та інвестиціями. Ефективне управління борговими зобов'язаннями дозволяє підприємствам зменшити витрати на обслуговування кредитів та знизити ризики неплатоспроможності. Водночас, грамотне використання інвестиційних ресурсів сприяє розширенню бізнесу та підвищенню його конкурентних переваг на ринку. Таким чином, системний підхід до управління фінансовими потоками дозволяє підприємствам не лише зберігати стабільність, а й активно розвиватися навіть в умовах економічної нестабільності.

Ключові слова: фінанси, фінансові потоки, бізнес, інноваційні процеси, управління фінансами, малий та середній бізнес.

Yurii Montyka

Lviv Polytechnic National University

APPROACHES TO MANAGING FINANCIAL FLOWS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES

The article examines the approaches to managing financial flows of small and medium-sized enterprises (SMEs), which are crucial for ensuring their stability and competitiveness in today's economy. The relevance of the topic is determined by the need to optimize financial processes for sustainable development. The research employs methods of financial flow analysis, budgeting, and cost control to identify best management practices. The results highlight the importance of implementing innovative solutions, automating financial monitoring, and enhancing managers' qualifications. The practical value of the article lies in recommendations for enterprises on effective financial management, which will facilitate their adaptation to changes in the business environment and ensure financial stability. An important aspect of financial flows management is optimization of the structure of income and expenses, which allows companies to increase their efficiency and avoid financial risks. Special attention should be paid to cash flow analysis, which allows to assess the liquidity of the company and its ability to meet financial obligations. In today's globalized and digitized business environment, automation of financial transactions accounting is becoming increasingly important, which helps to improve the accuracy of calculations and reduce the human factor. In addition, it is important to implement innovative

financial instruments, such as digital financial management platforms, analytical systems, and financial forecasting software, to ensure the stable development of enterprises. Such solutions help businesses respond to changes in the economic environment in a timely manner and make informed management decisions. Equally important is the management of credit resources and investments. Effective management of debt obligations allows companies to reduce loan servicing costs and mitigate insolvency risks. At the same time, the competent use of investment resources contributes to business expansion and enhances its competitive advantages in the market. A systematic approach to managing financial flows allows enterprises not only to maintain stability but also to develop actively even in the face of economic instability.

Keywords: *finance, financial flows, business, innovation processes, financial management, small and medium-sized business.*

Вступ. У сучасній економіці, де малі та середні підприємства (МСП) відіграють ключову роль, управління грошовими потоками має вирішальне значення для забезпечення стабільності та зростання підприємства. Малі та середні підприємства є основою економічного розвитку, оскільки вони сприяють створенню робочих місць, підтримують інновації та надають широкий спектр товарів і послуг. В Україні, як і в багатьох інших країнах, МСП становлять важливу частину економіки, і ефективне управління фінансами є запорукою їхнього виживання та конкурентоспроможності.

Тема управління фінансовими потоками також стає дедалі актуальнішою у зв'язку з необхідністю адаптації до нових економічних реалій, таких як цифровізація, глобалізація та зміна споживчих звичок. Сучасні технології, зокрема, пропонують нові можливості для оптимізації фінансових процесів, але також вимагають від підприємців нових знань і навичок.

Матеріали та методи. Аналіз підходів до управління фінансовими потоками малого та середнього бізнесу розглядали різні науковці та вчені: Гасій О. В. [1], Білик М. Д. [2], Варналій З. С. [3] та інші. Зокрема Гасій О. В. розробляла методологічні засади використання SWOT-аналізу як інструменту стратегічного управління фінансовими потоками підприємств. Білик М. Д. досліджував планування та стратегічні підходи до планування фінансових потоків підприємств та концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства.

Мета статті – дати детальний аналіз різних підходів до управління фінансовими потоками в МСП, виявити основні проблеми, з якими стикаються підприємства, і сформулювати практичні рекомендації щодо їх подолання. Крім того, розглядається зарубіжний досвід, який може бути корисним для українських підприємств.

Результати. Фінансування малих і середніх підприємств (МСП) відіграє ключову роль у забезпеченні їхнього виживання та розвитку. В Україні, де МСП становлять понад 90 % усіх підприємств і вносять понад 20 % у валовий внутрішній продукт (ВВП) країни, управління їхніми фінансовими ресурсами має вирішальне значення. Однак останніми роками МСП зіткнулися з низкою проблем,

що впливають на їхню фінансову стійкість. Якщо раніше малі та середні компанії головним чином виконували функції створення робочих місць та протидії монополізму, то починаючи з 70 років минулого сторіччя, в епоху стрімкого розвитку НТП, інноваційна функція малого бізнесу набирає значних обертів і сьогодні можна стверджувати, що створення інноваційних продуктів є головною економічною функцією МСП в розвинутих країнах. Зараз в цих, саме малий та середній бізнес є основою економічної стабільності суспільства, генеруючи до двох третин ВВП [1].

Управління фінансовими потоками охоплює не тільки моніторинг доходів і витрат, а й стратегічне планування, складання бюджету, прийняття інвестиційних рішень та управління ризиками. Основними цілями цього процесу є максимізація прибутку і зниження витрат при збереженні необхідної ліквідності. Однак в умовах ділового середовища, що швидко змінюється, багато малих і середніх підприємств стикаються з численними проблемами, включно з обмеженістю фінансових ресурсів, нестабільною ринковою ситуацією, коливаннями курсів валют і змінами в законодавстві. Ці фактори часто ускладнюють ухвалення обґрунтованих фінансових рішень і вимагають гнучкості в методах управління.

По-перше, однією з найгостріших проблем для МСП залишається фінансування. Доступ до кредитних та інвестиційних ресурсів обмежений через високі процентні ставки, жорсткі банківські вимоги та економічну нестабільність. Багато підприємств не мають адекватного кредитного рейтингу, що ускладнює їхній доступ до зовнішнього фінансування. У результаті багато МСП змушені покладатися на власні заощадження або позики у родичів і друзів.

По-друге, відсутність фінансового планування та аналізу грошових потоків є загальною проблемою для МСП. Підприємці часто не приділяють достатньої уваги складанню бюджету та фінансовому прогнозуванню, що призводить до неефективного використання ресурсів та фінансових витрат. Зокрема, неадекватне управління витратами може негативно позначитися на прибутковості підприємств.

По-третє, управління ризиками – важливий аспект фінансового менеджменту. Зміни ринкової

кон'юнктури, коливання валютних курсів і зовнішні економічні чинники можуть суттєво впливати на фінансові показники МСП. Однак багато підприємств не мають чіткої стратегії управління ризиками, що підвищує їхню вразливість до зовнішніх потрясінь.

Важливо також зазначити, що технологічний прогрес впливає на грошові потоки МСП. Сучасні інформаційні технології, такі як системи планування ресурсів підприємства (ERP) і фінансові програмні рішення, можуть значно спростити процес моніторингу та аналізу фінансових потоків. Однак багато МСП не мають достатніх ресурсів для впровадження таких технологій, що обмежує їхні можливості щодо оптимізації управління фінансами.

Таким чином, поточний стан фінансових потоків в українських МСП характеризується низьким доступом до коштів, неадекватним фінансовим плануванням, високим ризиком та вузькими можливостями для впровадження новітніх технологій. Ці фактори зумовлюють необхідність розроблення ефективних підходів до управління фінансовими потоками, що дадуть змогу підприємствам подолати наявні проблеми та забезпечити сталий розвиток.

Основні підходи до управління фінансовими потоками на малих і середніх підприємствах (МСП) потребують всебічного аналізу, що враховує специфіку підприємства, ринкові умови та зовнішні чинники. Ефективне управління фінансами починається з ретельного фінансового планування та прогнозування. Це охоплює підготовку бюджетів, фінансових прогнозів і стратегій, які дають змогу компанії чітко визначити свої фінансові цілі. Бюджети допомагають оцінити очікувані доходи і витрати та визначити джерела фінансування. Фінансовий менеджмент треба розглядати як інтегральне явище, що має різні форми вияву. З функціонального погляду фінансовий менеджмент являє собою систему економічного управління і частину фінансового механізму. З інституційного погляду фінансовий менеджмент є органом управління. З організаційно-правового погляду фінансовий менеджмент – це вид підприємницької діяльності.

Фінансовий менеджмент спрямований на управління рухом фінансових ресурсів і фінансових відносин, що виникають між господарюючими суб'єктами у процесі руху фінансових ресурсів. Відповідь на питання, як правильно управляти цим рухом і відносинами, складає зміст фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент являє собою процес вироблення мети управління фінансами підприємства і здійснення впливу на них за допомогою методів і важелів фінансового механізму [2].

Прогнозування також дає змогу компаніям адаптуватися до мінливих умов ринку та враховувати ризики, які можуть виникнути в процесі ведення бізнесу.

Важливим аспектом є управління фінансовими потоками, яке забезпечує регулярний моніторинг фактичних витрат і доходів та своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників. Аналіз фінансових показників допомагає виявити області для економії та можливості для інвестицій. Аудит фінансових потоків також є важливим елементом контролю, оскільки забезпечує достовірність фінансової звітності та підтверджує точність операцій.

Крім того, компаніям необхідно приділяти увагу управлінню ліквідністю. Управління ліквідністю – це своєчасне виконання фінансових зобов'язань і підтримання необхідного рівня грошових коштів. Цього можна досягти шляхом оптимізації оборотного капіталу та впровадження ефективних систем управління запасами і дебіторською заборгованістю.

Ще один важливий підхід – диверсифікація джерел фінансування. Оскільки МСП часто мають обмежений доступ до кредитів, важливо використовувати цілу низку інструментів, включно з кредитними лініями, інвестиціями, краудфандингом і грантами. Залучення інвестицій може допомогти підприємствам розширити бізнес і поліпшити свої фінансові показники.

Таким чином, управління фінансовими потоками в МСП – складний і багатогранний процес, що вимагає системного підходу, постійного моніторингу та адаптації до мінливих умов. Ефективна стратегія управління фінансами допомагає підприємствам забезпечити стабільність, зростання і конкурентоспроможність на ринку.

Важливим елементом управління фінансовими потоками є аналіз ризиків, пов'язаних із фінансовою діяльністю компанії. Малі та середні підприємства часто стикаються з такими фінансовими ризиками, як кредитний ризик, ринковий ризик, ризик ліквідності та операційний ризик. Ефективне управління фінансовими потоками вимагає виявлення, оцінки та управління цими ризиками з метою зниження їх негативного впливу на результати діяльності.

Кредитний ризик виникає, коли компанія не може залучити необхідні кошти або має проблеми з погашенням своїх боргів. Для зниження цього ризику компанії можуть укладати угоди з різними фінансовими установами, що надають альтернативні варіанти фінансування, як-от лізинг або факторинг. Вся різноманітність ризиків взаємообумовлена. В ієрархічній структурній системі ризиків як початковий, визначальний, можна визнати інвестиційний ризик, бо якщо немає вкладень, то немає ризику їх втрати. Але інвестиційний ризик обов'язково пов'язаний із фінансовими операціями, тому правильніше розглядати його саме в цьому контексті, оскільки саме різновид фінансової операції визначає специфіку

інвестиційного ризику [3]. Оцінка кредитоспроможності потенційних контрагентів також може допомогти уникнути проблем з дебіторською заборгованістю.

Ринковий ризик пов'язаний зі змінами ринкової кон'юнктури, такими як коливання цін на сировинні товари, зміни валютних курсів і зміни попиту на продукцію. Для управління цим ризиком оператори можуть використовувати хеджування, укладаючи форвардні контракти на поставку або продаж. Диверсифікація продуктів і ринків також може знизити залежність від одного сегмента і підвищити стійкість бізнесу.

Ризик ліквідності пов'язаний зі здатністю компанії виконувати свої короткострокові фінансові зобов'язання. Малі та середні підприємства можуть зіткнутися з проблемами ліквідності, особливо в періоди економічної нестабільності. Для управління ліквідністю важливо підтримувати баланс між поточними активами та зобов'язаннями, оптимізувати запаси та дебіторську заборгованість, а також забезпечити наявність грошових резервів для покриття непередбачених витрат.

Операційні ризики охоплюють ризики, що виникають унаслідок збоїв в управлінні, організації процесів і людського фактора. Для зниження цього ризику компаніям необхідно впроваджувати стандарти якості, навчати персонал і впроваджувати системи контролю за виконанням процедур.

Таким чином, для стабільного управління МСП необхідний системний підхід до аналізу та управління фінансовими ризиками. Це дасть змогу знизити ймовірність фінансових втрат, підвищити фінансову стійкість підприємства та сприяти його довгостроковому розвитку.

Управління грошовими потоками також включає в себе прогнозування і планування. Прогнозування фінансових показників – важливий елемент, що допомагає компаніям оцінити майбутні фінансові потреби, можливості та ризики. Фінансове прогнозування передуює стадії складання фінансових планів, сприяє виробленню концепції фінансової політики на певний період розвитку держави або суб'єкта господарювання, однак має більш низьку ступінь визначеності порівняно з фінансовим плануванням.

Мета фінансового прогнозування полягає у визначенні реально можливих обсягів фінансових ресурсів, джерел їх формування та шляхів використання. У прогнозуванні фінансових показників застосовується сукупність спеціальних методів і прийомів, які прийнято ділити на три групи: методи експертних оцінок, методи екстраполяції, методи економіко-математичного моделювання [4].

Правильне прогнозування дає змогу виявити потенційні проблеми до їхнього виникнення та вчасно вжити заходів щодо їхнього усунення.

Планування фінансових потоків передбачає розроблення докладного фінансового плану, що охоплює всі аспекти фінансової діяльності компанії, включно з доходами, витратами, інвестиціями та джерелами фінансування. Фінансові плани мають бути реалістичними і враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники, які можуть вплинути на бізнес.

Ефективне планування грошових потоків включає розробку бюджету як основи для контролю витрат і досягнення фінансових цілей. Складання бюджету дає змогу організації визначити оптимальний розподіл ресурсів, контролювати витрати і порівнювати фактичні результати з цільовими показниками. Це, своєю чергою, допомагає поліпшити фінансову дисципліну організації.

Одним із ключових елементів прогнозування та планування є аналіз попередніх періодів. Вивчаючи фінансові звіти, як-от баланси та звіти про прибутки та збитки, компанії можуть оцінити свої минулі фінансові показники та виявити тенденції, які можуть вплинути на майбутні операції. Крім того, важливим елементом є аналіз зовнішнього середовища, який охоплює вивчення ринкової кон'юнктури, конкурентів, змін у законодавстві та економічних показників.

Не менш важливим є стратегічне управління фінансами. Воно передбачає розроблення фінансової стратегії, що враховує довгострокові цілі бізнесу. При цьому важливо враховувати не тільки фінансові, а й нефінансові показники, такі як репутація компанії, соціальна відповідальність та інноваційний потенціал. Інтеграція фінансового та стратегічного менеджменту допомагає компаніям не тільки ефективно управляти своїми ресурсами, а й стійко розвиватися в умовах мінливого зовнішнього середовища.

Прогнозоване та планове управління фінансовими потоками, таким чином, має вирішальне значення для досягнення фінансової стабільності та розвитку МСП. Ці процеси сприяють ефективному використанню ресурсів, поліпшенню фінансового менеджменту та зниженню ризиків, що, своєю чергою, забезпечує конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Управління фінансовими потоками в МСП також включає в себе розробку та впровадження систем контролю за виконанням фінансових планів. Система дає змогу підприємствам оцінювати виконання бюджету, виявляти відхилення від запланованих показників і вживати заходів щодо коригування фінансових результатів. Контроль охоплює регулярну фінансову звітність, аналіз результатів і обговорення з керівництвом.

Система контролю має бути адаптована до специфіки підприємства і враховувати його розмір, характер діяльності та ринкові умови. Важливим елементом контролю є моніторинг ключових

фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність та оборотність капіталу. Це дає змогу своєчасно виявляти проблеми та вживати заходів щодо їх усунення.

Управління ризиками також відіграє важливу роль у фінансових потоках. Малі та середні підприємства часто стикаються з низкою ризиків, включно з ризиками, пов'язаними з фінансуванням, коливаннями валютних курсів, коливаннями відсоткових ставок і ризиками, пов'язаними з невиконанням зобов'язань контрагентами. Для зниження негативного впливу цих ризиків підприємства можуть використовувати різні фінансові інструменти, такі як хеджування, диверсифікація джерел фінансування та створення резервів.

Крім того, важливу роль в управлінні потоком коштів відіграє співпраця з фінансовими установами. МСП можуть залучати кошти за різними каналами, включаючи кредити, гранти, інвестиції та партнерські програми. Важливо розуміти умови та положення фінансових установ, щоб максимально використовувати наявні можливості фінансування. Компанії також можуть шукати економічно ефективні альтернативи традиційним джерелам фінансування, такі як краудфандинг і венчурний капітал.

Для ефективного управління грошовими потоками також важливо враховувати технологічні інновації. Впровадження сучасних технологій, таких як автоматизація фінансових процесів, впровадження систем планування ресурсів підприємства (ERP) і використання аналітичних інструментів, може значно поліпшити процеси управління фінансами. Технології допомагають скоротити витрати, підвищити точність фінансових рахунків і поліпшити звітність.

Зрештою успішне управління грошовими потоками вимагає комплексного підходу, що охоплює всі аспекти фінансової діяльності компанії. Сюди входять розробка стратегії, системи управління, управління ризиками, співпраця з фінансовими інститутами та впровадження технологій. Усе це сприяє фінансовій стабільності та розвитку малого і середнього бізнесу, що своєю чергою робить внесок у загальний розвиток економіки країни.

Управління фінансовими потоками МСП вимагає застосування різних стратегій для оптимізації та поліпшення загальних фінансових показників. Однією з важливих стратегій є розробка детального фінансового плану, що враховує всі аспекти фінансової діяльності компанії, включно з витратами, доходами, інвестиціями та ризиками.

Фінансовий план має бути достатньо гнучким, щоб реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та внутрішні потреби компанії. Він також має включати низку сценаріїв, щоб компанія могла швидко реагувати на несподівані зміни. Залучення групи фінансових експертів до розроблення фінансового

плану може підвищити його якість і поліпшити виконання.

Ще одна важлива стратегія – ефективне управління витратами. МСП повинні систематично аналізувати витрати і шукати можливості для їх зниження без шкоди для якості продукції та послуг. Це може включати в себе перегляд постачальників, оптимізацію виробничих процесів і скорочення непродуктивних витрат. Використання сучасних технологій, таких як автоматизований бухгалтерський облік і фінансовий аналіз, також може допомогти в цьому процесі.

Крім контролю витрат, важливим аспектом фінансового менеджменту є оптимізація структури капіталу. МСП необхідно знайти баланс між власним і позиковим капіталом, щоб забезпечити фінансову стабільність і зростання. Для цього необхідно оцінити різні джерела фінансування, включно з банківськими кредитами, інвестиціями від бізнес-ангелів і венчурних капіталістів, а також власними заощадженнями засновника. Вибір оптимальної структури капіталу може істотно вплинути на вартість капіталу і, відповідно, на фінансові показники підприємства.

Не менш важливим є управління дебіторською заборгованістю. Управління дебіторською заборгованістю – складова системи менеджменту підприємства, що характеризується сукупністю методів, принципів, процедур взаємодії з покупцями відносно реалізації активів чи послуг з відстрочкою платежу, інкасації заборгованості та організацією фінансового забезпечення боргової активності; системою інструментів з урахуванням факторів макрота і мікросередовища, метою якої є регулювання та узгодження інтересів підприємства та контрагентів і забезпечення фінансової стійкості підприємства у довгостроковій перспективі.[4] Малим і середнім підприємствам слід розробити стратегії своєчасного стягнення дебіторської заборгованості, що допоможе зберегти ліквідність і запобігти фінансовим труднощам. Система управління рахунками, що автоматизує процес виставлення рахунків і нагадування про оплату, може значно поліпшити ситуацію з дебіторською заборгованістю.

Крім того, важливо постійно аналізувати фінансові показники компанії, виявляти проблеми на ранній стадії та вживати необхідних заходів. Використання ключових показників ефективності (КПІ), таких як рентабельність, ліквідність і оборотність капіталу, дає змогу керівництву бути в курсі фінансового становища компанії та ухвалювати зважені рішення.

Фінансовий менеджмент також включає в себе прогнозування грошових потоків, яке є важливим компонентом стратегічного планування. Прогнозування допомагає компаніям визначити очікувані доходи і витрати, ефективніше планувати свою діяльність і уникати несподіваних фінансових

труднощів. Це передбачає розроблення різних сценаріїв розвитку, аналіз чутливості фінансових показників до змін у зовнішньому середовищі та підготовку до можливих ризиків [6].

Таким чином, фінансовий менеджмент у МСП передбачає комплексний підхід до управління фінансовими потоками. Застосовуючи такі ключові стратегії, як фінансове планування, управління витратами, оптимізація структури капіталу, управління дебіторською заборгованістю, аналіз фінансових показників і прогнозування, підприємства можуть досягти фінансової стабільності й успішно розвиватися в динамічному ринковому середовищі [7].

Рекомендації з управління фінансовими потоками МСП включають розробку чіткої фінансової стратегії, що визначає довгострокові цілі підприємства. Ця стратегія має охоплювати управління доходами, витратами та інвестиціями, що дасть змогу уникнути фінансових криз і забезпечити стабільний розвиток. Підприємства повинні оцінювати як вхідні, так і вихідні фінансові потоки, щоб виявити потенційні проблеми та можливості оптимізації. Не менш важливо впровадити системи бюджетування, що дають змогу контролювати витрати і прогнозувати результати діяльності. Підприємствам слід використовувати сучасні фінансові інструменти для управління ризиками, зокрема хеджування, яке допоможе пом'якшити наслідки коливань валютних курсів і цін на сировинні товари. Також важливо дотримуватися принципів фінансової дисципліни, зокрема не перевищувати бюджетні ліміти та не допускати надмірного боргового навантаження.

Для підвищення ліквідності рекомендується зосередитися на ефективному управлінні запасами та дебіторською заборгованістю. МСП повинні прагнути оптимізувати рівень запасів, щоб уникнути фінансових витрат, пов'язаних з надлишковими запасами. Крім того, вони можуть розглянути можливість впровадження програм стимулювання, які заохочують своєчасну оплату рахунків клієнтами, що дасть змогу скоротити терміни нарахування дебіторської заборгованості.

Залучення інвестицій має важливе значення для сталого розвитку. Компанії можуть отримати доступ до різних джерел фінансування, таких як гранти,

кредити, інвестиції від приватних інвесторів і венчурних фондів. Водночас необхідно ретельно підходити до вибору фінансових інструментів, щоб не створювати надмірного фінансового тягара [7].

Нарешті, важливо постійно вдосконалювати фінансові навички та знання менеджерів. Регулярне навчання і підвищення кваліфікації в галузі фінансів може значно поліпшити управління грошовими потоками і допомогти компаніям адаптуватися до мінливих ринкових умов.

Висновки. Управління фінансовими потоками малих і середніх підприємств – важливий аспект їхнього виживання і розвитку. В умовах економічної невизначеності та постійних ринкових змін ефективне управління фінансами не тільки важливе, а й необхідне для забезпечення стабільного функціонування підприємств. Аналіз підходів до управління фінансовими потоками дає змогу виявити найкращі практики, які можуть бути впроваджені для оптимізації фінансових процесів.

Системний підхід до аналізу фінансових потоків, включно з плануванням, бюджетуванням, контролем витрат і оцінкою ризиків, створює основу для прийняття обґрунтованих бізнес-рішень. Важливо також, щоб сучасні технології, зокрема фінансові програмні рішення, сприяли автоматизації та поліпшенню фінансового моніторингу, даючи змогу компаніям швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Щоб забезпечити стійкість і конкурентоспроможність, МСП повинні впроваджувати інноваційні рішення в галузі управління фінансами та використовувати різні фінансові інструменти для залучення капіталу та диверсифікації джерел доходу. Постійне навчання та підвищення кваліфікації фінансових менеджерів може допомогти підприємствам адаптуватися до змін і забезпечити сталий розвиток.

Зрештою, успішне управління грошовими потоками – це не тільки справа окремих підприємств, а й важливий фактор економічного розвитку країни в цілому. Поліпшення умов ведення бізнесу, полегшення доступу до фінансування та державна підтримка підприємництва значною мірою сприятимуть фінансовій стабільності та розвитку МСП, що, своєю чергою, матиме позитивний вплив на економіку країни.

Література:

1. Гасій О. В., Заболотський О. С. «Дослідження поняття «Фінансові результати підприємства»». Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистем. 28.03.2024. С. 164–166. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13762/1/Вплив%20глобалізаційних%20процесів%20та%20цифрової%20трансформації%20на%20формування%20міжнародного%20економічного%20клімату%20та%20фінансової%20екосистеми.pdf#page=165>
2. Білик М. Д. Планування фінансових результатів діяльності підприємства. *Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів*. 2023. С. 276. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=OD0iIyYAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=OD0iIyYAAAAJ:bz8QjSJrt4C (дата звернення: 25.09.2024).

3. Варналій З. С. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів мікроекономічного рівня в умовах війни та повоєнної відбудови. Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XX Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26–27 квітня 2023 р.). URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=8FDuaR0AAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&sortby=pubdate&citation_for_view=8FDuaR0AAAAAJ: XK2cf6JOk9AC (дата звернення: 25.09.2024).
4. Білоусова О. С. Підвищення ролі державних інвестицій у модернізації реального сектору економіки України. *Фінанси України*. 2017. № 5. С. 63–75.
5. Маматова Л. Ш. Державне регулювання підприємницької діяльності в Україні. *Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наукових праць. ДВНЗ «ПДТУ»*. Маріуполь, 2017. Вип. 33. С. 153–160.
6. Томчук, О., Трегубов, О., Андронік, О. Фінансові аспекти управління платоспроможністю малого та середнього бізнесу в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-42>
7. Лойко В. В., Александров Б. В. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1 (11). С. 228–233.
8. Кошельок Г. В., Губанов М. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками підприємства. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 384–389.

References:

1. Hasii O. V., Zabolotskyi O. S. “Doslidzhennia poniattia “Fiansovi rezultaty pidpriemstva”. [Research on the concept of “Financial results of the enterprise”] Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv ta tsyfrovoyi transformatsii na formuvannya mizhnarodnoho ekonomichnoho klimatu ta finansovoi ekosystem. 28.03.2024. s. 164–166. Available at: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13762/1/Вплив%20глобалізаційних%20процесів%20та%20цифрової%20трансформації%20на%20формування%20міжнародного%20економічного%20клімату%20та%20фінансової%20екосистеми.pdf#page=165>
2. Bilyk M. D. (2023) Planuvannya finansovykh rezul'tativ diyal'nosti pidpriyemstva. [Planning of financial results of the enterprise]. *Finansovi mekhanizmy staloho rozvytku Ukrainy v umovakh suchasnykh vyklykiv*, s. 276. Available at: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=OD0iIyYAAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=OD0iIyYAAAAAJ: bz8QjSJIRt4C (accessed: 25.09.2024).
3. Varnaliy Z. S. Zabezpechennya finansovoyi bezpeky sub'yektiv mikroekonomichnoho rivnya v umovakh viyny ta povoyennoyi vidbudovy. [Ensuring the financial security of microeconomic entities in the conditions of war and post-war reconstruction]. *Naukovi problemy hospodaryuvannya na makro-, mezo- ta mikroekonomichnomu rivnyakh : zb. materialiv XX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Odesa, 26–27 kvitnya 2023 r.)*. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=8FDuaR0AAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&sortby=pubdate&citation_for_view=8FDuaR0AAAAAJ: XK2cf6JOk9AC (accessed: 25.09.2024).
4. Bilousova O. S. (2017) Pidvyshchennya roli derzhavnykh investytsii u modernizatsii realnoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Enhancing the role of state investments in the modernization of Ukraine's real economy sector]. *Finansy Ukrainy*, vol. 5, pp. 63–75. (in Ukrainian)
5. Mamatova L. Sh. (2017) Derzhavne rehuliuвання pidpriyemnyts'koi diial'nosti v Ukraini [State regulation of entrepreneurial activity in Ukraine]. *Visnyk Pryazovs'koho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu: zb. naukovykh prats*, vol. 33, pp. 153–160. (in Ukrainian)
6. Tomchuk O., Trehubov O., Andronik O. (2023) Finansovi aspekty upravlinnia platospromozhnistiu maloho ta serednoho biznesu v umovakh viyny [Financial aspects of managing the solvency of small and medium-sized businesses during wartime]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-42>. (in Ukrainian)
7. Loiko V. V., Aleksandrov B. V. (2023) Pidtrymka ta rozvytok maloho ta serednoho biznesu v Ukraini v umovakh viyny [Support and development of small and medium-sized businesses in Ukraine under wartime conditions] *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, vol. 1(11), pp. 228–233. (in Ukrainian)
8. Koshelyok, H. V., & Hubanov, M. S. (2024). Informatsionno-analytichne zabezpechennya upravlinnya hroshovymy potokamy pidpriemstva. [Information and analytical support of enterprise cash flow management]. *Ekonomichnyy prostir*, vol. 189, pp. 384–389.

Стаття надійшла до редакції: 22.01.2025 р.